

תקציר הצעת פעילות: לפתוח את השנה טוב יותר- עם ששת כובעי החשיבה

איך זה קשור למועדוני נוער ולתנועות הנוער?

(יש להתאים את הפעילות לשכבת הגיל/ למושב שלכם)

רכזים יקרים,

פעילות זו יכולה להתאים למועדוני נוער, לחניכים בתנועות הנוער, לשנת הכנה להדרכה, למדריכים ועוד. תלוי מה מוציאים ממנה...

בפעילות יש מתודה פשוטה של 6 כובעים, שכל כובע מסמל תהליך חשיבה אחר. לרגל תחילת השנה, אפשר לקשר את ששת תהליכי החשיבה לתהליכי תחילת השנה ולשאל את משתתפי מועדון הנוער/ החניכים/ כיתות ט' שלכם/ מדריכים וכו'.

איך אני יכול להתחיל את השנה הזו בצורה טובה יותר?

זו השאלה הבסיסית. ניתן להתאים שאלות נוספות לקבוצה:

- למועדון נוער מושבי- איך נתחיל את שנת מועדון הנוער טוב יותר השנה?
- לחניכים בכל גיל- איך אני/ הקבוצה/ השנה הזו תהיה טובה יותר?
- לתהליך ט' כהכנה להדרכה- איך שנת ההכנה להדרכה שלי צריכה להתחיל?
- למדריכים צעירים- איך שנת ההדרכה שלי תתחיל בצורה הטובה ביותר?

הבנתם את הרעיון!

הפעילות הזו תתן לכם כלי שתוכלו להשתמש בו כל השנה. פשוט שלפו את הכובעים השונים כשתיתקלו בקושי, בבניית פרויקט, ברצון לעורר שיח, בישיבת מדריכים וכו'...

אז מה עושים?

קוראים את הצעת הפעילות המלאה ומבינים את הרעיון!

לאחר מכן, התאימו את הפעילות לקבוצה שלכם:

1. מציגים להם את הכובעים (רצוי להביא כובעים ממש) האמיתיים או בפתקים/ ציורים, כך מכירים להם את הכובעים (כלומר הגישות) בדרך חווייתית.
2. שואלים כמה שאלות בסיסיות, כדי לראות שהם הבינו מה זה כל כובע.
3. מביאים להם את דפי ההסבר ומחלקים אותם לקבוצות ע"פ צבעי הכובעים ו... יוצאים לדרך.

4. תנו להם סיטואציה או שתיים מתוך עולמם- עולם קבוצת החניכים, קבוצת הכנה להדרכה, קבוצת מועדון הנוער או קבוצת ההדרכה.
5. תנו להם להציע הצעות לפתרון ועשייה ע"פ הגישות השונות שהכובעים מייצגים.

ע"י שקלול כל הגישות והגורמים, תוכלו להגיע להצעות יעילות ומיטביות. כל קבוצה, ברמה שלה כמובן, תוכל לפעול ולהתקדם, להחליט החלטות ולפתוח את השנה בצורה טובה יותר.

בהצלחה!

נספח 1: ששת כובעי החשיבה / אדוארד דה בונו

כובע לבן - חשיבה של עובדות והשערות

הכובע הלבן מציג את המידע הקיים (עובדות, מספרים, הערכות מבוססות ועוד). כשאנו מקבלים החלטה, מעריכים רעיון או פותרים בעיה, אנו זקוקים למידע. הכובע הלבן מנסח שאלות לשם השגת המידע החסר.

שאלות בכובע הלבן:

- מה אנחנו יודעים? איזה מידע חסר לנו? מה אנחנו רוצים לדעת?
- איזה עובדות חשובות לנו בדיון?

כובע אדום - חשיבה רגשית

רגשות ואינטואיציות (תחושות בטן) הם חלק בלתי נפרד מתהליכי החשיבה שלנו. הכובע האדום מאפשר לנו להציג את רגשותינו כך שהם יוכלו לשמש אותנו ולהיות חלק מודע בתהליך החשיבה, כך שהכובע האדום לא צריך לנמק, להסביר או להצדיק את רגשותיו.

שאלות בכובע האדום:

- ⊗ מה אני מרגיש בקשר לעניין? מהי "תחושת הבטן" שלי?
- ⊗ מהן האינטואיציות (תחושות הבטן) שלי?

כובע צהוב - חשיבה חיובית ובונה

הכובע הצהוב הוא הכובע של החשיבה החיובית והאופטימית. הוא מצביע על היתרונות של המצב, על התועלת וההשלכות החיוביות של הרעיון. הכובע הצהוב מסביר מדוע הדבר יצלח. ההערכה החיובית של הכובע הצהוב חייבת להיות מנומקת ומבוססת.

שאלות בכובע הצהוב:

- ⊗ מהם היתרונות בזה? מדוע טוב לנהוג כך?
- ⊗ איזו תועלת תצמח מזה?

החברה לחינוך תרבות ופנאי

כובע שחור - חשיבה ביקורתית

הכובע השחור מצביע על חסרונות המצב, על נקודות התורפה והסכנות של הרעיון. הוא בוחן את ההשלכות השליליות של התוכנית. ביקורתו של הכובע השחור חייבת להיות מנומקת ומבוססת. הכובע השחור מונע מאיתנו לעשות שגיאות.

שאלות בכובע השחור:

- ⊗ מהם הדברים השליליים בזה? מהן התוצאות השליליות?
- ⊗ מהן הסכנות והבעיות הכרוכות בכך? האם זה מתאים למטרות ולנסיון שלנו? האם זה מתאים לערכים שלנו?

כובע ירוק - חשיבה יצירתית

הכובע הירוק הוגה רעיונות חדשים, מציג חלופות נוספות, מאתגר ומערער את המובן מאליו. כובע זה שימושי ביותר כאשר הדיון תקוע, כאשר אין רעיונות או פתרונות חדשים, כשצריך קצת תעוזה להניע את הדיון הלאה, כשנדמה שאין מוצא או פתרון. החשיבה בכובע זה לא חייבת להיות הגיונית.

שאלות בכובע הירוק:

- ⊗ איזה הצעות חדשות אפשר להעלות? האם יש עוד דרכים חדשות?
- ⊗ איזה כיווני חשיבה אחרים עדיין לא בדקנו? על מה לא חשבנו?

כובע כחול - חשיבה על חשיבה

הכובע הכחול הוא מבט על - הוא מתבונן על תהליך החשיבה ומנצח על יתר הכובעים. הוא מגדיר את מטרת התהליך, הקבוצתי או האישי, עושה סיכומי ביניים וסיכום סופי של הדיון. הכובע הכחול מזמין כובעים אחרים להשתתף בתהליך לפי הצורך. הכובע הכחול הוא כובע החשיבה על החשיבה, מתבונן ומבקר את תהליך החשיבה עצמו וגורם למשתתפים להיות מודעים לתהליך זה.

שאלות בכובע הכחול:

- ⊗ מהי מטרת הדיון? היכן אנו עומדים? מהו הצעד הבא?
- ⊗ איזה כובע רצוי שישתתף עכשיו בדיון? האם החשיבה שביצענו הייתה יעילה?